

**החברה לניהול קופות התגמולים והפיצויים
של עובדי בנק לאומי
ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ**

**דוח כספי שנתי
ליום 31 בדצמבר 2012**

**החברה לניהול קופות התגמולים והפיצויים
של עובדי בנק לאומי
ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות
בע"מ**

**דוחות
ליום 31 בדצמבר 2012**

<u>עמוד</u>	תוכן העניינים
	דוח על עסקי החברה
3	פעילות החברה והתפתחות העסקים
	דוח הדירקטוריון
6	מאפיינים כלליים והתפתחויות כלכליות בשנת 2012
8	מדיניות השקעות והשינויים במבנה הנכסים
9	הדירקטוריון וועדותיו
14	שינויי חקיקה, הערכת בקרות ונהלים ובקרה פנימית
19	הצהרה לגבי גילוי בדוחות השנתיים
21	דוח ההנהלה על אחריותה לדוח השנתי
	הדוחות הכספיים :
22	דוח רואי החשבון המבקרים בקרה פנימית
23	דוח רואי החשבון המבקרים
24	מאזן
25	באורים לדוחות הכספיים

פעילות החברה והתפתחות העסקים

1. כללי

החברה מנהלת שתי קופות תגמולים:

קופת התגמולים של עובדי בנק לאומי לישראל בע"מ הוקמה בשנת 1934 ועמיתה הינם עובדי בנק לאומי לישראל בע"מ.

קופת התגמולים של עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ הוקמה בשנת 1956 ועמיתה הינם עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ (להלן "הקופות").

הקופות הינן קופות גמל מפעילות לתגמולים ולפיצויים לשכירים, אשר עד ליום 31 ביולי 2008 הן היו מאוגדות כחברה בע"מ. העמיתים החזיקו ב- 100% מהנכסים וברוב אמצעי השליטה, והבנקים בהם מועסקים העמיתים (להלן: "הבנקים") החזיקו בחלק מאמצעי השליטה בהן.

בעקבות החקיקה שבאה לאחור המלצות ועדת בכר, ביום 31 ביולי 2008 עברה קופת התגמולים של עובדי בנק לאומי לישראל בע"מ שינוי ארגוני. במהלכו של השינוי פוצלה הקופה לחברה מנהלת של קופות גמל ולקופת גמל המנוהלת בנאמנות על ידי החברה המנהלת, ואילו קופת התגמולים של עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ הפכה לקופת גמל שאינה מאוגדת, המנוהלת אף היא בנאמנות על ידי אותה חברה מנהלת - "החברה לניהול קופות התגמולים של עובדי בנק לאומי ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ" (להלן "החברה").

במהלך חודש אוקטובר 2011 שונו תקנוני הקופות והחברה לניהול בסעיפים הרלוונטיים, כך שנוכל לקבל בקופות בנוסף להפקדות התגמולים, גם הפקדות לפיצויים עבור העמיתים הפעילים, זאת לאור דרישת האוצר החל מינואר 2011, להפקדת כספי פיצויים לקופות אישיות על שם העובד ולא לקופות מרכזיות על שם המעביד. בחודש אוקטובר 2011 התקבלו מהאוצר כל האישורים הנדרשים, כולל אישור לשינוי שם החברה לניהול שנקראת מיום השינוי - החברה לניהול קופות התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ.

חברי החברה הינם העמיתים הפעילים של הקופות, המחזיקים ב- 100% מאמצעי השליטה בה. לחברה אין הון עצמי, היא אינה גובה דמי ניהול מעמיתיה הקופות ועל כן אין לה הכנסות, הוצאותיה ממומנות ע"י בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") כמפורט בספח לתקנון החברה, ועל כן אין לה הוצאות.

לאור ביצוע המיזוג בין בנק לאומי לבנק לאומי למשכנתאות מוזגו גם קופות התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי ועובדי לאומי למשכנתאות החל מ- 1.1.2013. עם זאת נשמרה ההפרדה בין חשבונות העמיתים השונים תחת מעסיק אחד. בשנת 2012 הקופות היו עדיין נפרדות.

2. תחומי הפעילות

החברה מנהלת את שתי קופות הגמל הנזכרות לעיל, ואותן בלבד, ואינה עוסקת בכל תחום אחר. אין לחברה כל הכנסות מדמי ניהול ומאחר ואין לה הון עצמי - אין הכנסות מניהול תיק נוסטרו (-) תיק השקעות של החברה (עצמה).

קופת התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי

ביום 31 בדצמבר 2012 מנתה הקופה 5,866 עמיתים שגילם הממוצע 54.9 שנים. הקופה סגורה להצטרפות עמיתים חדשים, למעט שובם חזרה של עמיתים שעברו לקופה אחרת טרם שפרשו מעבודתם בבנק. בשנת 2012 הופקדו בקופה 157 מיליוני ש"ח, לעומת 153 מיליוני ש"ח בשנת 2011, ונמשכו מהקופה 114 מיליוני ש"ח (כולל העברה לקופות אחרות), לעומת 97 מיליוני ש"ח בשנת 2011.

קופת התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי למשכנתאות

ביום 31 בדצמבר 2012 מנתה הקופה 236 עמיתים שגילם הממוצע 47.9 שנים. הקופה סגורה להצטרפות עמיתים חדשים, למעט שובם חזרה של עמיתים שעברו לקופה אחרת טרם שפרשו מעבודתם בבנק. בשנת 2012 הופקדו בקופה 5 מיליוני ש"ח ונמשכו ממנה 1.2 מיליוני ש"ח, לעומת כ-5 מיליוני ש"ח אשר הופקדו בשנת 2011.

להלן נתונים עיקריים על קופות הגמל אשר בניהול החברה ליום 31 בדצמבר 2012 ו- 2011 :

תשואות נומינליות		זכויות העמיתים		צבירה נטו		רווח (הפסד)		הקופה
באחוזים		מיליוני ₪		מיליוני ש"ח		מיליוני ש"ח		
2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	
-2.42	8.67	3,802	4,178	56	43	(93)	333	קופת התגמולים של עובדי בנק לאומי לישראל
-2.83	8.18	73	83	5	4	(2)	6	קופת התגמולים של עובדי בנק לאומי למשכנתאות
		3,875	4,261	61	47	(95)	339	סה"כ

3. השקעות בהון החברה - אין לחברה הון עצמי כלל.

4. חלוקת דיבידנדים - בשנת 2012 לא שולמו דיבידנדים לבעלי המניות (עמיתי הקופות המנוהלות על-ידה).

5. ניהול השקעות

ניהול ההשקעות נעשה ומבוצע על ידי חברת פסגות ניירות ערך בע"מ, כאשר ועדת ההשקעות קובעת את המדיניות בתוך מסגרת ההנחיות של הדירקטוריון והתקנון. החברה לא העבירה את נכסיה לניהול כתיק המנוהל בדיסקרציה מלאה.

6. פילוח ההכנסות

החברה אינה גובה דמי ניהול מעמיתי הקופות ועל כן אין לה הכנסות.

7. תחרות

החברה מנהלת שתי קופות גמל ענפיות בלבד : של עובדי בנק לאומי ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות, ואינה עומדת בתחרות מול קופות אחרות.

8. רכוש קבוע ומתקנים

לחברה אין כל רכוש קבוע ומתקנים.

9. נכסים לא מוחשיים

לחברה אין כל נכסים לא מוחשיים.

10. הון אנושי

המנכ"ל ועובדי החברה הינם עובדי בנק לאומי ושכרם משולם על ידי בנק לאומי לישראל בע"מ.

11. ספקים ונותני שירותים

הספקים העיקריים של החברה הינם : בנק לאומי, לאומי שירותי שוק ההון בע"מ ופסגות ניירות ערך בע"מ. בנק לאומי נושא בעלות השירותים של הספקים.
 חברת לאומי שירותי שוק ההון בע"מ מספקת שירותי תפעול, ניהול נכסים וחשבות, וחברת פסגות ניירות ערך בע"מ מספקת שירותי ניהול השקעות, שירותי ניהול אשראי, ושירותי הצבעה באסיפות כלליות.

12. השקעות

אין לחברה כל השקעה בחברות מוחזקות.

13. מימון

החברה לא מקבלת מימון.

14. מיסוי

החברה לא צפויה להתחייב במס בשל העובדה שאינה גובה דמי ניהול מעמיתי הקופות ועל כן אין לה הכנסות.

15. מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

הכפיפות של החברה היא לחוק קופות הגמל ולתקנות הרלבנטיות.
 הביקורת השוטפת מבוצעת על ידי המבקר הפנימי של החברה וכן על ידי ועדת הביקורת אשר מונתה על ידי הדירקטוריון.

16. הסכמים מהותיים

אין לחברה הסכמים מיוחדים אשר אינם במהלך העסקים הרגיל. אין לחברה הסכמים לשיתוף פעולה אסטרטגי בעתיד.

17. הליכים משפטיים

כנגד החברה לא תלוי ועומד כל הליך משפטי, למעט תביעת כספי ביטוח של עמית בסכום לא מהותי.

18. יעדים ואסטרטגיה עסקית

לחברה אין כיום יעדים לטווח ארוך מעבר לניהול הקופות.

א. מאפיינים כלליים של החברה המנהלת

החברה מנהלת שתי קופות גמל ענפיות:
קופת התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי לישראל בע"מ,
קופת התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ.
היקף הנכסים המנוהלים וזכויות העמיתים בכל קופה מפורטים בסעיף 2 "דוח על עסקי החברה" לעיל.
מסמכי היסוד של החברה, שונו בשנת 2011 כך שיופקדו עבור העמיתים כספי הפיצויים כפי שהוסבר בסעיף
1 לדו"ח על עסקי החברה לעיל.

ב. התפתחויות כלכליות במשק

כלכלה העולמית

במהלך הרביעי הרביעי של שנת 2012 חל שיפור מתון בכלכלה העולמית. השיפור בנתוני המאקרו בא לידי ביטוי בעיקר בנתונים חיוביים שהתפרסמו בארה"ב ובסין. בארה"ב, מדובר על שיפור מתון בשוק העבודה תוך המשך הירידה האיטית בשיעור האבטלה, וכן בשיפור בנתוני שוק הדיור. ואילו בסין, מדובר הן בנתוני הביקושים המקומיים והן בנתוני סחר החוץ. כתוצאה מכך, ניתן לומר שההאטה בקצב הצמיחה העולמית נעצרה. בנוסף להתפתחויות אלו, באירופה המשך לרדת החשש מפני תרחיש קיצון של התפרקות הגוש, או קריסה לא מבוקרת של אחת המדינות החברות בו, תוך שהופעלו מנגנונים חדשים המאפשרים תמיכה פיננסית לבנקים ולמדינות. יחד עם זאת, הכלכלה האירופית מצויה עדיין במיתון, והסיכונים הכלכליים הכרוכים במשבר החובות באירופה, ימשיכו ללוות את השווקים בשנים הקרובות. איום נוסף על הצמיחה הגלובלית שייך לנושא התקציבי בארה"ב. בינתיים, העימותים סביב אופן צמצום הגרעון התקציבי בארה"ב נדחו, מה שמקטין את הסיכון לחזרה של כלכלת ארה"ב למיתון במחצית הראשונה של 2013. יחד עם זאת, לא נעשתה כל התקדמות בנוגע לפתרון ארוך טווח לבעיה.

על רקע התפתחויות אלו, כאשר במקביל המדיניות המוניטארית בעולם ממשיכה להיות מרחיבה מאוד, השווקים הפיננסיים רשמו יציבות. רמת התשואות באגרות החוב הממשלתיות בעולם נשמרה נמוכה מאוד, גם לאחר עליות קלות החל מאמצע חודש נובמבר. גם מדדי המניות העיקריים שמרו על יציבות יחסית במהלך הרביעי הרביעי של 2012 (במונחים דולריים), על רקע רמת רווחיות גבוהה של הפירמות מחד, ומאידך העובדה שרמת רווחיות זו כמעט ולא עלתה בהשוואה במהלך 2012.

המשק הישראלי

הפעילות הכלכלית במשק המשיכה לצמוח גם ברביעי הרביעי של השנה אך בקצב מתון יותר. כך, על פי אומדנים ראשוניים, התוצר המקומי הגולמי עלה ברבע הרביעי ב-2.5% לאחר עלייה של 2.8% ברבע השלישי ו-2.9% ברביעי השני. בשנת 2012 כולה, נרשמה צמיחה של כ-3.3% בסך התוצר המקומי הגולמי ועלייה של כ-1.5% בתוצר לנפש. הצמיחה שנרשמה הייתה בדומה לתחזיות הצמיחה של בנק ישראל, וביטאה ירידה בקצב הצמיחה ביחס לשנת 2011 בה עמד שיעור הצמיחה על 4.6%. מגמה זו באה לידי ביטוי גם בממד המשולב למצב המשק שפרסם בנק ישראל, שרשם בשנת 2012 עלייה של 2.5% לעומת כ-4.4% בשנת 2011. ההאטה בקצב הצמיחה התחזקה כאמור לקראת סוף השנה. כך, ברביעי הרביעי עמד קצב הגידול בממד המשולב על 0.1% לעומת כ-0.25% ברביעי הראשון. סקר המגמות בעסקים של הלמ"ס לחודש ינואר 2013 עשוי להצביע על שינוי במגמה. כך, הערכת המנהלים בסקר זה הייתה חיובית לראשונה מאז אפריל 2011.

נתוני סחר החוץ שפורסמו לאחרונה, לחודשים נובמבר 2012 – ינואר 2013 מצביעים על ירידה בייצוא ובייבוא הסחורות. כך, ייצוא הסחורות (למעט אניות, מטוסים ויהלומים) ירד ב-16.6% בחישוב שנתי, בהמשך לירידה של 8.7% בחישוב שנתי בחודשים אוגוסט-אוקטובר 2012. ייבוא הסחורות (למעט יהלומים, אניות ומטוסים וחומרי אנרגיה) רשם כאמור גם הוא ירידה בתקופה זו, בשיעור של 14.5%. בתוך כך, ייבוא חומרי הגלם ירד ב-8.3%, ייבוא מוצרי צריכה ירד ב-3.2%, וייבוא מוצרים בני קיימא ירד ב-3.1%. ירידה בולטת נרשמה בייבוא מוצרי השקעה, בשיעור של 37.6% בחישוב שנתי, בהמשך לירידה של 28.6% בחישוב שנתי באוגוסט-אוקטובר 2012.

בשוק העבודה הנתונים האחרונים שהתקבלו מצביעים על חולשה. כך, שיעור הבלתי מועסקים מכוח העבודה עמד ברביעי הרביעי של 2012 על 6.9%, לעומת 6.8% ברביעי השלישי וברביעי המקביל אשתקד. במקביל, מספרם של המועסקים שעבדו בד"כ בהיקף מלא ירד ב-0.4% לעומת הרביעי השלישי ואילו מספרם של המועסקים שעבדו בד"כ בהיקף חלקי עלה ב-0.4% לעומת הרביעי השלישי.

נתוני פעילות הממשלה בחודשים ינואר עד דצמבר מצביעים על הכנסות ממסים נמוכות בכ-14 מיליארד ₪ מן ההכנסות בתחזית המקורית. הגירעון השנתי הסתכם כ-4.2% אחוזי תוצר, כ-2% תוצר יותר מתקרת הגירעון המקורית שנקבעה בסוף 2010 וכאחוז תוצר יותר מהגירעון ב-2011. בקיץ 2012 החליטה הממשלה להעלות את יעד הגירעון לשנים הקרובות מתוך הערכה שתתקשה לעמוד ביעד הקבוע בחוק הנוכחי. במקביל, העלו הממשלה והכנסת במחצית השנייה של 2012 שיעורי המס בהיקף של כ-9 מיליארדי ₪.

מבחינת מחירים ושיעור האינפלציה, מדד המחירים ירד ברביעי הרביעי של השנה ב-0.5% בהמשך לעליות של כ-1.1%, 0.6% ו-0.4% ברביעי השלישי השני והראשון בהתאמה. במהלך כל השנה שיעור האינפלציה השנתי נע סביב חלקו התחתון של טווח היעד (3%-1%) כאשר האינפלציה הסתכמה בשנת 2012 ב-1.6%, סמוך למרכז יעד היציבות. במחצית השנייה של 2012 העליות במדד נבעו בעיקר מעליות ברכיבי המזון, הדיור ואחזקת הדירה. ברביעי הרביעי חלק מהעלייה שיקף את העלאת המע"מ ואת העלאת המס על הטבק ומוצריו כאשר מנגד ירידות ברכיבי התקשורת והחינוך מיתנו את העלייה והביאו לאי שינוי במדד הסתכלות רבעונית.

בגזרה המוניטארית הוריד בנק ישראל את הריבית לחודש נובמבר ב- 25 נקודות בסיס בהמשך להורדה בשיעור זהה בריבית לחודש יולי. בחודש דצמבר הכריז הבנק כי הריבית לחודש ינואר 2013 תרד ב- 0.25% נוספים. כך, הריבית בסוף השנה עמדה על 2.0% כאשר עם תחילת שנת 2013 הורדה הריבית ל- 1.75%. המשך תוואי הורדות הריבית נועד לתמוך בפעילות הכלכלית וביציבות המחירים. חברי הוועדה המוניטארית סברו כי הסיכונים מהתמתנות הפעילות עולים על הסיכונים האינפלציוניים. הורדות הריבית התבצעו על רקע היעדרם של לחצים אינפלציוניים; ההאטה בפעילות העולמית, ובפרט התרחבות ההאטה באירופה והורדות הריביות המוניטאריות וההרחבות הכמותיות בעולם.

התמתנות הסביבה האינפלציונית התבטאה גם בצפייות האינפלציה לשנה קדימה, אשר ירדו מרמה של כ-2.5% בתחילת הרביע לכ-1.8% בסופו.

השינויים באפיקי ההשקעה העיקריים בשוק ההון

להלן פירוט השינויים במדדים העיקריים בשוק ניירות הערך בתל אביב ברביע הרביעי בשנים 2012 ו-2011 וכן בשנים 2012 ו-2011 כולן, וכן השינויים במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין של הדולר בתקופות אלו:

2012	2011	
%	%	
7.71	5.95	מדד אג"ח ממשלתיות שקליות ר"ק
9.35	4.34	מדד אג"ח ממשלתיות צמודות מדד
7.91	5	מדד אג"ח ממשלתי כללי
7.95	0.7	מדד תל בונד 20
9.09	(1.6)	מדד תל בונד 40
9.21	(18.2)	מדד ת"א 25
7.21	(20.1)	מדד ת"א 100
4.55	(22.1)	כל המניות וההמירים
1.6	2.2	מדד המחירים לצרכן
(2.20)	7.22	שער חליפין יציג של הדולר

שוק המניות

ברביע הרביעי של 2012 הפגין שוק המניות המקומי איתנות יחסית, וחתם במגמה מעורבת ובנטייה לעליות שערים, לאחר שב- 9 החודשים הראשונים של 2012 הציג ביצועי חסר ביחס לשוקי חו"ל. בבחינה ענפית, מדד ת"א טכנולוגיה שבלט בשלושת הרבעונים הראשונים של השנה לטובה עם עלייה של כ-29.4% רשם מימושים של כ-8.2%. מנגד, מדדי הבנקים, נדל"ן 15 ויתר 50 בלטו בעליות שערים של כ-16.2%, כ-13.6% וכ-15.3% בהתאמה. סקטור האנרגיה בלט גם הוא לטובה ומדד ת"א נפט וגז עלה בכ-14.9%. מדד ת"א ביטוח חתם את הרביע בזינוק חד של כ-36%.

מבחינת מחזורי המסחר, אלה רשמו עלייה קלה ועמדו בממוצע יומי על כ-961 מיליון ₪. זאת, לעומת כ-832 מיליון ₪ ברביע השלישי. נזכיר כי ברביע השני והראשון של השנה הסתכמו מחזורי המסחר בכ-948 מיליון ₪ וכ-1 מיליארד ₪ בממוצע ליום. מאז תחילת שנת 2013 ניכרת מגמת ירידה נוספת בהיקף מחזורי המסחר.

שוק אגרות החוב

במהלך הרביע הרביעי נמשכה המגמה החיובית במסחר באגרות החוב הממשלתיות. בסיכום הרביע רשם מדד אגרות החוב הממשלתיות הצמודות עלייה של כ-3.2%. בהמשך לעליות של כ-3.4% וכ-1.4% ברביע השלישי והשני של השנה. מדד אגרות החוב הממשלתיות השקליות בריבית קבועה רשם עלייה בשיעור דומה שהסתכם בכ-3.1%, בהמשך לעלייה בשיעור של כ-1.3% וכ-2.7% ברביע השלישי והשני של השנה. נציין, כי במקביל גם מדד אגרות החוב הממשלתיות בריבית משתנה רשם עלייה שהסתכמה לכ-0.5%.

במהלך הרביע הרביעי נמשכה ההתאוששות במסחר באפיק הקונצרני שהתאפיין בעליות שערים במדדי התל-בונד השונים. כך, בסיכומו של הרביע, עלו מדדי התל בונד 20 והתל בונד 40 בכ-2.6% ובכ-3% בהתאמה. זאת בהמשך לעליות בשיעורים של כ-4.1% וכ-5.3% בהתאמה ברביע השלישי. נציין, כי מדד התל-בונד צמודות יתר רשם עלייה בשיעור של כ-5.1% בהמשך לעלייה של כ-4.3% במהלך הרביע השלישי.

במהלך שנת 2012 נסחרו אגרות החוב הקונצרניות בתנודתיות כשבסיכום שנתי נרשמו עליות שערים חדות במדדי התל-בונד הצמודים. כך, עלו במהלך השנה מדדי התל-בונד 20 והתל-בונד 40 בשיעור של כ-7.9% וכ-9.1% בהתאמה ומדד התל-בונד השקלי הוסיף לערוך כ-7.3%. מגמת המסחר, הושפעה משינויים רגולטוריים במספר ענפים מרכזיים במשק המקומי ומן ההתפתחויות בכלכלה העולמית.

השוק הראשוני הושפע גם הוא מן התנודתיות בשווקים. בראייה שנתית ניתן לומר כי חל קיפאון בהנפקת סדרות חדשות לציבור במשך חלק ניכר של השנה, בעוד שבמספר ההקצאות הפרטיות חלה עלייה משמעותית. בסיכום שנתי בוצעו 63 הנפקות לציבור ומספר זהה של הקצאות פרטיות. זאת, לעומת שנת 2011 בה בוצעו 96 הנפקות לציבור ו-27 הקצאות פרטיות בלבד. מגמה זו היא תוצאה של עליית התשואות שנרשמה באפיק הקונצרני, בפרט ברביע השלישי, שהקשתה על

חברות אשר אינן מדורגות בדירוגי ההשקעה הגבוהים לגייס חוב. התעוררות הורגשה לקראת סוף השנה, עת ירדה רמת התשואות באפיק לרמה שהקלה על חברות נוספות להיכנס למעגל ההנפקות. מבחינת היקף ההנפקות לציבור, גייס המגזר העסקי סכומים בהיקף של כ- 25 מיליארדי ש"ח לעומת כ-32 מיליארד בשנת 2011, ירידה של כ-21% בהיקף ההנפקות.

שוק המט"ח

המסחר במט"ח התאפיין בהתחזקות של השקל מול מרבית המטבעות. כך, שערו של הדולר שבמהלך הרביע השלישי חצה לזמן קצר את רף ה-4 ש"ח כלפי מעלה, נחלש ברביע הרביעי בכ-4.9%. שערו של האירו, שנהנה מסנטימנט חיובי בעולם על רקע צעדים שונים בהם נקט הבנק המרכזי האירופאי, נחלש בשיעור של כ-2.6% וחצה את רף ה-5 ש"ח כלפי מטה. ממבט לשנת 2012 כולה עולה תמונה דומה, אך מתונה יותר. שערו של הדולר נחלש מול השקל בכ-2.2% והאירו התחזק בשיעור קל של 0.1%.

ד. מדיניות השקעות והשינויים במבנה הנכסים

בהשקעות של הקופות אשר בניהול החברה לא בוצעו השנה שינויים מהותיים. השינויים נעשו בעיקר בתחום המניות ובתחום אג"ח קונצרניות, במטרה לשפר את תשואת הקופות לאור תנאי השוק.

קופת התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי

נכסי הקופה נטו ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכמו ב- 4,178 מיליוני ש"ח - גידול של 9.9% לעומת שנת 2011. בסוף שנת 2012 התפלגו נכסי הקופה כדלהלן: 34.9% בצמודי מדד, לעומת 35.6% בשנת 2011, 40.6% בשקלים לא צמודים, לעומת 40.0% בשנת 2011, 26.5% במניות ותעודות סל על מניות (בארץ ובחו"ל), לעומת 23.2% בשנת 2011.

קופת התגמולים של עובדי בנק לאומי הניבה בשנת 2012 תשואה נומינלית חיובית בשיעור 8.67% לעומת תשואה נומינלית שלילית בשיעור 2.42% בשנת 2011. התשואה הנומינלית השנתית הממוצעת ב-5 השנים האחרונות הגיעה ל-4.5% וב-10 השנים האחרונות ל-7.71%. סטיית התקן ב-5 השנים האחרונות הייתה 12.64% וב-10 השנים האחרונות 9.90%.

קופת התגמולים של עובדי בנק לאומי למשכנתאות

נכסי הקופה נטו ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכמו ב- 83 מיליוני ש"ח - גידול של 13.7% לעומת שנת 2011. בסוף שנת 2012 התפלגו נכסי הקופה כדלהלן: 34.0% בצמודי מדד, לעומת 34.6% בשנת 2011, 39.3% בשקלים לא צמודים, לעומת 40.8% בשנת 2011, 26.0% במניות ותעודות סל על מניות (בארץ ובחו"ל), לעומת 22.4% בשנת 2011.

קופת התגמולים של עובדי בנק לאומי למשכנתאות הניבה בשנת 2012 תשואה נומינלית חיובית בשיעור 8.18%, לעומת תשואה נומינלית שלילית בשיעור 2.83% בשנת 2011. התשואה הנומינלית השנתית הממוצעת ב-5 השנים האחרונות הגיעה ל-6.13% וב-10 השנים האחרונות ל-6.98%. סטיית התקן ב-5 השנים האחרונות הייתה 10.15% וב-10 השנים האחרונות 7.44%.

ביום 19 בינואר 2010 עודכנה מדיניות ההשקעה הקבועה בנספח א' לתקנון של שתי הקופות המנוהלות. בשנים 2011 ו-2012 לא נעשו שינויים בנספח א' שלעיל. עיקרם של השינויים נועדו להתאים את התקנון לתופעה השוררת בשוק ולפיה ירדה רמת הדירוג של אג"ח הקונצרניות.

השינויים במדיניות ההשקעה בתחום אג"ח קונצרניות מפורטים להלן:

- אג"ח קונצרניות ישראליות – עד 35% מנכסי הקופה (30% לפני התיקון).
- פיקדון עד 7 ימים באחד מחמשת הבנקים הגדולים לא ייחשב כהשקעה קונצרנית.
- לפחות 75% מהקונצרניות בדירוג A+ ומעלה (65% בדירוג AA מינוס לפני התיקון), או דירוג שווה ערך, ולא יותר מ-10% בלתי מדורגות.

השינויים העיקריים במבנה הנכסים יתוארו להלן בהתבסס על נתוני הקופה של עובדי בנק לאומי המהווה 98.1% מסך הנכסים המנוהלים בסוף שנת 2012.

בהשקעה באג"ח סחירות חלו השנה השינויים הבאים:

א) משקלן היחסי של אגרות חוב קונצרניות בתיק ההשקעות עלה ל-32.5% בסוף שנת 2012 לעומת 31.4% בסוף שנת 2011.

ב) משקלן היחסי של אגרות חוב ממשלתיות בתיק ההשקעות ירד ל-33.9% בסוף שנת 2012 לעומת 38.9% בסוף שנת 2011.

שיעור ההחזקות של הקופה במניות ותעודות סל על מניות בארץ ובחו"ל עלה בסוף שנת 2012 ל-26.5% מנכסי הקופה, לעומת 23.2% בשנה הקודמת. האפיק השקלי (ללא המניות), הגיע בסוף שנת 2012 ל-40.6% מנכסי הקופה, לעומת 40.0% בסוף שנת 2011, בעוד המרכיב הצמוד למדד היה כ-34.9% בשנת 2012 ו-35.6% בשנת 2011.

השינויים במבנה נכסי החוב הביאו לעליה מסויימת ברמת הדירוג של תיק נכסי החוב. בסוף שנת 2012 הגיע שיעורם של נכסי החוב המדורגים AA לפחות ל-51.1% מכלל הנכסים לעומת

48.9% בסוף שנת 2011. מתוך נכסי החוב בלבד, שיעור ההשקעה בנכסים בעלי דירוג AA לפחות הוא 77.0% (68.3% בסוף 2011).

השינויים אשר חלו בתיק משקפים את התמורות אשר עברו על תיק הנכסים של ענף קופות התגמולים (וקופות אישיות לפיצויים).

על פי הנתונים אשר פרסם האוצר, במשך שנת 2012 ירד מרכיב המניות בתיק הענף מ-20.2% ל-19.4%, מרכיב אגרות החוב הממשלתיות עלה מ-27.4% ל-30.7%, ומשקלן של אג"ח קונצרניות אשר עמד על 26.7% בסוף 2012, ירד לעומת 29.5% בסוף 2011.

ה. חברי הדירקטוריון והנהלה

1. הדירקטוריון

תחילת כהונה	השתתפות בישיבות	עיסוק עיקרי נוסף	השכלה	
31.7.2008	4	דירקטור בלאומי שש"ה ולאומי קמ"פ	אקדמית	מר חיים אברהם - יו"ר
31.7.2008	3	סגן ראש מערך משאבי אנוש	אקדמית	מר מנחם הוכמן
31.7.2008	2	יו"ר הוועד הארצי המשותף של עובדי בנק לאומי	תיכונת	גב' מירי רובינו
31.7.2008	4	דירקטורית ויו"ר ועדת ביקורת בכלל פיננסים בטוחה ני"ע	אקדמית	גב' מאירה גזית – חיצונית
31.7.2008	3	יועץ משפטי ראשי של בנק לאומי	אקדמית	עו"ד נעמי זנדהאוז
1.8.2011	2	יו"ר הוועד הארצי של ארגון המנהלים	אקדמית	מר אלי זרקה
31.7.2008	3	יועץ בכיר בישיב לאומי	אקדמית	עו"ד יגאל כוחלאני
31.7.2008	3	מנהל חדר עסקאות נוסטרו שקלים	אקדמית	מר יעקב (ג'קי) ניסן
10.6.2010	4	יועץ כלכלי בתחום חסכון ארוך טווח	אקדמית	מר עמי כהן – חיצוני
31.7.2008	3	ראש אגף ניהול סיכונים במכשירים פיננסים, דירקטורית במסלוקת המעו"ף	אקדמית	גב' דיאן שור
31.7.2008	3	ראש אגף השקעות וייעוץ פיננסי בחטיבה המסחרית	אקדמית	* מר אבי שפיצר

* סיים את כהונתו ביום 31.12.2012 בשנת 2012 התכנס הדירקטוריון 4 פעמים.

פרטים אישיים של חברי הדירקטוריון

מען	שנה לידה	מס' זהות		
החייל 39/12 ירושלים 97891	1955	053626032		מר חיים אברהם - יו"ר
פדויים 31 הוד השרון 45292	1947	003829249		מר מנחם הוכמן
אלוני ניסים 12 תל אביב	1953	051860013		גב' מירי רובינו
רוזן 20 רמת גן 52224	1948	009392176		גב' מאירה גזית – חיצונית
אלוף דוד 133 רמת גן 52000	1957	054761101		עו"ד נעמי זנדהאוז
לימור 7 גן יבנה 70800	1957	026877126		מר אלי זרקה
ישורון 33/14 הוד השרון 45200	1954	052304946		עו"ד יגאל כוחלאני
הראל 3 גבעתיים 53363	1967	023068950		מר יעקב (ג'קי) ניסן
אסף 20 רמת גן	1976	038684122		עמי כהן
דן 104 כוכב יאר 44864	1956	015112014		גב' דיאן שור
תבור 13 מבשרת ציון 90805	1949	030146716		מר אבי שפיצר

כל חברי הדירקטוריון הינם בעלי אזרחות ישראלית, ואינם בני משפחה של בעל עניין אחר בחברה.

ה. חברי הדירקטוריון והנהלה (המשד)

תאגידי נוספים בהם מכהנים חברי הדירקטוריון כדירקטורים

מר חיים אברהם - יו"ר	לאומי שירותי שוק ההון בע"מ לאומי קמ"פ בע"מ
עו"ד נעמי זנדהאוז	הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ
עמי כהן	דח"צ באיילון פתרונות פיננסיים בצר חברה בע"מ מפעל פועלי פ"ת בע"מ נכסי הציבור ברחובות בע"מ הציבור בכפר סבא בע"מ הכלל בע"מ רכוש פועלי רעננה בע"מ עמלנו חברה בעלת נכסי הפועלים ברמת-גן בע"מ הדוייס בע"מ חברים ומרוויחים שוקי הון בע"מ
מר יעקב (גיקי) ניסן	-
גב' דיאן שור	מסלקת מעו"ף בע"מ
מר אבי שפיצר	לאומי חברה למימון בע"מ
גב' מאירה גזית	כלל פיננסים בטוחה ניירות ערך בע"מ

2. נושאי משרה בכירים

שמואל לוי, רו"ח	תפקיד מנכ"ל	השכלה אקדמית	עיסוק עיקרי נוסף -	תחילת כהונה 10.4.2011
	מס' זהות 2259011-1	שנת לידה 1966	מען גלר 24 כפר סבא 44261	
יובל ציפר, רו"ח	תפקיד מבקר פנים	השכלה אקדמית	עיסוק עיקרי נוסף ראש ענף ביקורת פנימית בבנק לאומי	תחילת כהונה 1.5.2006
	מס' זהות 022312698	שנת לידה 1966	מען התזמורת 36 ראשון לציון 75562	

המנכ"ל הינו עובד של בנק לאומי, וכן המבקר הפנימי, שכרם בשנת הדוח שולם ע"י הבנק ולא ע"י החברה המנהלת, הם בעלי אזרחות ישראלית, ואינם בני משפחה של נושאי משרה בכירה או של בעל עניין אחר בחברה.

ה. חברי הדירקטוריון והנהלה (המשד)

3. ועדת הביקורת

תחילת כהונה	השתתפות בישיבות	
27.8.2009	5	גב' מאירה גזית - יו"ר - חיצונית
3.8.2008	4	עו"ד נעמי זנדהאוז
3.8.2008	4	גב' דיאן שור
10.6.2010	5	עמי כהן - חיצוני

בשנת 2012 התכנסה ועדת הביקורת 5 פעמים.

4. ועדת השקעות

תחילת כהונה	השתתפות ישיבות	השכלה והכשרה בתחום	
3.08.2008	28	ייעוץ השקעות וניהול תיקי השקעות	גב' מאירה גזית - יו"ר – חיצונית
3.08.2008	28	תואר ראשון בכלכלה, ייעוץ השקעות	מר חיים אברהם
3.08.2008	19	ייעוץ השקעות	עו"ד יגאל כוחלאני
27.10.2008	25	תואר ראשון בכלכלה, תואר שני במנהל עסקים	מר יעקב (גי'קי) ניסן
10.6.2010	28	תואר ראשון בכלכלה, תואר שני במנהל עסקים	עמי כהן

בשנת 2012 התכנסה הועדה 30 פעמים.

חברי ועדת ההשקעות הינם חברי הדירקטוריון שפרטיהם צוינו לעיל.

5. תגמול נושא משרה

כל חברי הדירקטוריון, פרט לנציגים החיצוניים, הינם עובדי הבנק ואינם מקבלים שכר בגין כהונתם בחברה. החברה אינה גובה עמלה מעמיתיה הקופות. הבנק משלם את שכרם של הנציגים החיצוניים, עפ"י הנחיות האוצר. יו"ר הדירקטוריון מר חיים אברהם פרש מהבנק ומקבל תשלום בדומה לדירקטורים החיצוניים. מדיניות התגמול לנושא משרה אושרה ע"י הדירקטוריון. המענק השנתי של המנכ"ל ועובדיו אשר הינם עובדי בנק לאומי אינה נגזרת מתוצאות הפעילות העסקית של הקופה וכפופה למדיניות התגמול הכללית הנהוגה בבנק לאומי.

6. רואה חשבון מבקר של החברה ושל הקופות שבניהולה

משרד רואי חשבון סומך חייקין, מגדל המילניום KPMG, רח' הארבעה 17, ת.ד. 609 תל-אביב 61006.

ו. נוהל עבודת הדירקטוריון וועדותיו

דירקטוריון החברה מונה 11 דירקטורים - בהם שני דירקטורים חיצוניים. הדירקטוריון מינה מקרבו ועדת ההשקעות המונה 5 דירקטורים וועדת ביקורת המונה 4 דירקטורים. בראשות כל אחת מהועדות עומד דירקטור חיצוני.

דירקטוריון החברה מתכנס בדרך כלל אחת לרבעון לדיון בנושאים הבאים:

- התוויית מדיניות ההשקעות של הקופות, בכפוף למדיניות ההשקעה הקבועה בתקנון הקופות.
- קביעת מסגרות (ריצפה ותיקרה) לאפיקי ההשקעה השונים, בכפוף למגבלות הקיימות בתקנון הקופות.
- קבלת דיווח על השקעות הקופות והתשואות שהניבו.
- קבלת דיווח על דיוני ועדת הביקורת והחלטותיה.
- אישור שיעור הריבית להלוואות לעמיתים
- קבלת דיווח על משיכות העמיתים.
- אישור הדוחות הכספיים
- נושאים מהותיים נוספים העומדים על הפרק.

ועדת ביקורת- דירקטוריון החברה מינה מקרבו ועדת ביקורת בת ארבעה חברים. הועדה מתכנסת אחת לרבעון, לצורך דיון בדוח המבקר הפנימי, בדוחות הכספיים של חברת הניהול ושל הקופות, ובהערות אגף שוק ההון באוצר עליהם.

יו"ר הועדה הינו נציג חיצוני, הוא מדווח ליו"ר הדירקטוריון ולמליאת הדירקטוריון על דיוני הועדה ומעלה לדיון את המלצותיה.

ועדת השקעות- דירקטוריון החברה מינה מקרבו ועדת ההשקעות בת חמישה חברים - בהם היו"ר שהוא נציג חיצוני. לישיבות הועדה מוזמנים אנליסטים ומומחים מתחומים שונים.

מתכונת קבלת החלטות על השקעות הקופות

ועדת ההשקעות מתכנסת בדרך כלל אחת לשבועיים והיא קובעת את אפיקי ההשקעה ואת הרכבם, בהתאם לשינויים בשוק ההון ובכפוף לתקנות ולמסגרות שנקבעו ע"י הדירקטוריון והתקנון. הרכב תיק המניות לפי הענפים השונים, נקבע מעת לעת ע"י ועדת ההשקעות. הרכב המניות בכל ענף, נקבע פרטנית ע"י פסגות ניי"ע המנהלת את תיק ההשקעות של הקופה, בהתאם להנחיות ועדת ההשקעות. נציגות של חברת פסגות ניי"ע משתתפת באופן קבוע בישיבות הדו-שבועיות של ועדת ההשקעות, והיא מנהלת את ההשקעות של הקופות, בהתאם להנחיות שהיא מקבלת מוועדת ההשקעות. במידת הצורך, נערכות התייעצויות טלפוניות בין חברי הועדה, לצורך קבלת החלטות דחופות בין מועדי התכנסות הועדה.

החברה משתמשת בשירותיה של חברת פסגות ניירות ערך בע"מ, לצורך יישום מספר הוראות אשר נקבעו בתקנות ובחוזרי האוצר. הוראות אלה כוללות: הצבעה באסיפות כלליות, העמדת אשראי וניהולו וניהול חובות בעייתיים.

נהלי בקרה על ביצוע ההשקעות

כל ישיבה דו-שבועית של ועדת ההשקעות, נפתחת בעיון ודיון בדוח מפורט הכולל את הרכישות והמכירות שבוצעו מאז הישיבה הקודמת, בהתאם להנחיות ועדת ההשקעות. יו"ר דירקטוריון חברת הניהול מכהן כחבר בוועדת ההשקעות ומעודכן באופן שוטף על החלטותיה.

מליאת הדירקטוריון מקבלת דוח חודשי על הרכב נכסי הקופות ועל התשואה החודשית שהניבו, ואחת לרבעון דוח השוואתי לקופות הגמל הגדולות בעלות אופי דומה.

ניהול סיכונים

1. כללי

החברה חשופה לסיכונים העיקריים הבאים הנובעים משימוש במכשירים פיננסיים:

- סיכון אשראי
- סיכון נזילות
- סיכון שוק

2. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

האחריות המקיפה לבסס את מסגרת ניהול הסיכונים של החברה והקופות ולפקח עליה מצויה בידי הדירקטוריון.

מדיניות ניהול הסיכונים של החברה והקופות גובשה בכדי לזהות ולנתח את הסיכונים, לקבוע הגבלות הולמות לסיכונים ובקורות ולפקח על הסיכונים והעמידה בהגבלות. המדיניות והשיטות לניהול הסיכונים נסקרות באופן שוטף בכדי לשקף שינויים בתנאי השוק ובפעילות החברה.

בתהליך הפיקוח נעזרת ועדת הביקורת בביקורת הפנימית. הביקורת הפנימית עוסקת בבדיקות שוטפות ובבדיקות לפי דרישה של הבקורות והנהלים לניהול הסיכונים, שתוצאותיהן מדווחות לוועדת הביקורת.

החברה ממלאת אחר הוראותיו של חוזר גמל 2009-2-3 "מעריך ניהול ובקרת סיכונים בחברות מנהלות של קופות גמל". בהיות "חברה בעלת היקף פעילות נמוך" (היקף נכסים מתחת ל-5 מיליארד ש"ח) כהגדרתה בחוזר, מינתה החברה מנהל סיכונים במיקור חוץ אשר הוא אחראי למעריך ניהול הסיכונים.

3. סיכון אשראי

סיכון אשראי הוא סיכון להפסד כספי שיגרם לחברה באם לקוח או צד שכנגד למכשיר פיננסי לא יעמוד בהתחייבויותיו החוזיות, והוא נובע בעיקר מחובות של לקוחות וחייבים אחרים וכן מהשקעות בניירות ערך. פסגות ניירות ערך בע"מ מונתה על ידי החברה המנהלת לנהל את מערך האשראי של הקופה. פסגות מיישמת את הוראות החוזר לניהול סיכונים אשראי אגב פעילות השקעות מאוגוסט 2007, את חוזר העמדת אשראי לא סחיר על ידי גופים מוסדיים גם הוא מ-2007, וכן את הוראות חוזר טיפול בחובות בעייתיים ופעולות גופים מוסדיים לגביית חוב מאפריל 2009.

ביולי 2010 התפרסם חוזר האוצר "הוראות לעניין השקעת גופים מוסדיים באיגרות חוב לא ממשלתיות", אשר בו נקבעו כלל הענקת אשראי לאחר המלצותיה של ועדת חודק. הוראות החוזר יושמו על ידי עריכת נוהל מתאים אשר מיושם על ידי החברה באמצעות פסגות ניירות ערך בע"מ, אשר, כאמור, מנהלת את השקעותיהן של הקופות בנכסי חוב.

החברה נערכה למילוי הוראות חוזר "חודק" אשר תחילתו ב-אוקטובר 2010, באמצעות חברת פסגות אשר נותנת לקופות המנהלות שירותי השקעה ושירותי ניהול מערך האשראי. ניתן לסכם את ההוראות בראשי פרקים אלה:

- חובת קביעתה של מדיניות השקעות ביחס לתניות חוזיות ואמות מידה פיננסיות. נספחי החוזר מכילים רשימות מוצעות של תניות חוזיות ושל אמות מידה פיננסיות.
- חובה לקבל מסמכי הנפקה טרם רכישת אג"ח בשוק הראשוני.
- חובה לקבל דוחות ודיווחים ממנפיק שהוא תאגיד שאינו מדווח.
- חובה להכין אנליזה כתובה טרם רכישת אג"ח.
- חובה לקבוע מדיניות לעניין שיעורי השקעה באג"ח קונצרן על פי סוג איגרת החוב.

אסיפות כלליות- ההצבעה מבוצעת על פי כללים וקריטריונים אשר אושרו בוועדת ההשקעות, וכן על פי כלל ממשל תאגידי אשר אומצו על ידי החברה. בשנת 2012 הקופות יוצגו על ידי חברת פסגות ניירות ערך בע"מ לפי הפירוט הבא: קופת עובדי בנק לאומי - 115 אסיפות, קופת עובדי בנק לאומי למשכנתאות - 111 אסיפות.

4. סיכון נזילות

סיכון נזילות הוא הסיכון שהחברה לא תוכל לעמוד במחויבויותיה הפיננסיות בהגיע מועד תשלומן. הגישה לניהול סיכונים הנזילות היא להבטיח, ככל הניתן, את מידת הנזילות המספקת לעמידה בהתחייבויותיה במועד, בתנאים רגילים ובתנאי לחץ מבלי שיגרמו הפסדים בלתי רצויים או פגיעה במוניטין.

5. סיכונים שוק

סיכון שוק הוא הסיכון ששינויים במחירי שוק, כגון שערי חליפין של מטבע חוץ, מדד המחירים לצרכן, שיעורי ריבית ומחירים של מכשירים הונניים, ישפיעו על ערך החזקותיה של החברה והקופות במכשירים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות. מטרת ניהול סיכונים השוק הינה לנהל ולפקח על החשיפה לסיכונים שוק במסגרת פרמטרים מקובלים, תוך כדי מיקסום התשואה.

החברה מתמודדת בנושא זה על ידי שימוש בתוכנה אשר באמצעותה ניתן לבחון ולנהל את הסיכונים הכרוכים

בהשקעות, בהתאם לרמת הסיכון אשר נקבעת בדירקטוריון ובוועדת ההשקעות. תמהיל ההשקעות של הקופות נקבע תוך התייחסות לרמות הסיכון הגלומות בכל אחד מאפיקי ההשקעה והמכשירים הפיננסיים אשר הקופות משקיעות בהם, ותוך התחשבות במתאם בין האפיקים והמכשירים הללו. חלק הארי של הסיכון מנוטרל על ידי פיזור ההשקעות באפיקים אשר הם שונים זה מזה, ובעלי מתאם נמוך או שלילי. לכל נכס מוגדרת רמת הסיכון ובהתאם לכך רמת התשואה הנדרשת, הנקבעת בהתאם לתחזיות מאקרו כלכליות ומיקרו כלכליות המתעדכנות מעת לעת.

שינויים בתקנון החברה המנהלת

במהלך 2011 אישור מוסדות החברה את תיקון תקנון החברה המנהלת על מנת להסדיר בו את נושא ביטוח ושיפוי דירקטורים ונושאי משרה בחברה, ובהתאם אושר גם נוסח כתב השיפוי וסוגי האירועים בגינם ניתן ליתן שיפוי או ביטוח כאמור. במרץ 2012, הובא לאישור מוסדות החברה תיקון נוסף לתקנות, לכתב השיפוי ולרשימת האירועים, אשר מקורו בדיני האכיפה המנהלית אשר נכנסו לתוקף באוגוסט 2011. תיקון התקנות בוצע בסעיפים 43-44, בהם נוספו סעיפים קטנים (4)-(5), המסדירים נושא שיפוי וביטוח במקרה של תשלום לנפגע הפרה והוצאות שהוצאו בקשר עם הטלת עיצום כספי לפי פרק ט' 1 לחוק הביטוח. תיקון דומה בוצע גם בכתב השיפוי – ונספח סוגי האירועים.

ז. שינויי חקיקה בשנת 2012

הדירקטוריון מנהל מעקב אחר השינויים בדין החל על קופות גמל, ואחר חוזרי הממונה על שוק ההון. להלן מפורטות ההוראות אשר פורסמו בשנת 2012 אשר יש להן השלכה על קופות הגמל אשר בניהול החברה. הפירוט נעשה באופן מצומצם, ככל האפשר, על פי הנחיית הממונה על שוק ההון במכתבו לחברות המנהלות מ-18 בפברואר 2013.

1. כללי השקעה וניכוי הוצאות

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 – פורסמו ברשומות ב-7 ביוני 2012 תחילתן של התקנות היא 30 יום לאחר פרסומן.

בתקנות אלה הוסרו מספר מגבלות כמותיות הקיימות כיום וכן הוגברה מעורבות ועדות ההשקעה בגופים מוסדיים ככלל ומעורבות נציגים חיצוניים בהן בפרט. כמו כן, כדי להגביר את גמישות פעילות גופים מוסדיים, בהתאמה למצבי שוק משתנים, הועברו חלק מההוראות שהיו קבועות בתקנות מס הכנסה ובתקנות הביטוח להוראות הממונה באמצעות חוזר.

השלכותיהם של השינויים בכללי השקעה לעומת הדין לפני השינוי הם נרחבים, בחלקם מקלים ובחלקם מכבידים, והם מחייבים היערכות מיכונית מתאימה לבחינת העמידה בהם.

החברה מנטרת באופן שוטף את עמידתה במגבלות באמצעות החברה המתפעלת לאומי שירותי שוק ההון, ובמקביל באמצעות "פסגות" מנהל ההשקעות.

חוזר גופים מוסדיים 9-9-2012 כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים מ-4 ביולי 2012

חוזר זה משלים את התקנות דלעיל. במספר תקנות נקבע: "כפי שיורה הממונה", והממונה אכן עשה זאת בחוזר זה. תחילתו של החוזר ביום בו יחולו התקנות דלעיל, כלומר, ב-6 ביולי 2012.

החוזר קובע הוראות מפורטות לעניין כללי השקעה במספר נושאים וביניהם:

א. חריגה משיעורי השקעה;

ב. מתן הלוואות;

ג. עסקה עם צד קשור או באמצעותו והשקעה בצד קשור

גם המגבלות אשר בחוזר מנוטרות באופן שוטף באמצעות לאומי שירותי שוק ההון, ובמקביל באמצעות "פסגות" מנהל ההשקעות.

טיוטת חוזר גופים מוסדיים כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים, מ-21 בנובמבר 2012

השינוי העיקרי הוא בנושא מתן הלוואות לא סחירות. בחוזר מיולי 2012 נקבעו מגבלות ההשקעה באשראי בלתי סחיר, אך רק בסוג אחד בלבד: הלוואות במבנה מיוחד - Tailor made.

בטיוטא זו מוצעת הסדרה של השקעה בנכס חוב בלתי סחיר שאינו בגדר הלוואה במבנה

מיוחד - Tailor made. בעיקר, השאלות והשקעות בחוזים עתידיים ובאופציות בלתי סחירות.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון) התשע"ב-2012

וחוזר גופים מוסדיים 4-9-2012, הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות, מ-28/2/12.

התקנות מעדכנות את רשימת ההוצאות הישירות המותרות לניכוי מקופת גמל.

החידוש בתקנות אלה היא ההרחבה של הגדרת הוצאות באופן שתכלול גם הוצאות על תעודות סל בבורסה לניירות ערך בתל אביב, אשר אין להן חשיפה של לפחות 75% לחו"ל ולא הונפקו על ידי צד קשור.

בעקבות התקנות הוציא הממונה הוראות המתייחסות באופן מיוחד לתעודות סל והוראות כלליות נוספות בקשר להוצאות המוכרות:

1. הוגדרה הוצאה על דמי ניהול בגין תעודת סל: "עמלת הניהול שגובה מנפיק תעודת סל, כפי שזו פורסמה על ידי מנפיק התעודה בדוח שפורסם בגין החודש הרלבנטי".

2. נקבעה חובת מסירת דיווחים לוועדת ההשקעות.

2. ניהול הקופה והעמיתים

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל) התשע"ג - 2012 חוזר ג.מ. 20-9-2012 רכישת כיסויים ביטוחיים באמצעות חברה מנהלת של קופות גמל, מ-12/12/12
התקנות והחוזר על פיהן, קובעים כללים לפיהם חברה מנהלת תהא רשאית להגיש בקשה לקבלת רישיון סוכן תאגיד ביטוח פנסיוני לשיווק כיסוי ביטוחי לסיכונים מוות ולכיסוי ביטוחי לסיכונים נכות באמצעות פוליסות ביטוח פרט. באמצעות תוספת הביטוח מבקש האוצר לשוות פנים חדשות לקופות הגמל אשר לאחר תיקון 3 גידולן פסק כמעט לחלוטין.

חוזר גופים מוסדיים 2012-9-16, טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים מ-18 בנובמבר 2012
אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון קיבל פניות מגופים שונים לעדכון לוחות הזמנים שנקבעו בחוזר גופים מוסדיים 2011-9-10 "טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים" מיום ה 21 בדצמבר 2011. הבקשות מתבססות, בין היתר, על הקשר ההדוק בין שני שלבי הפרויקט הראשונים: עריכת סקר פערים ובניית מודל מיפוי. לאור בקשות אלו, פורסמו בחוזר זה לוחות הזמנים מאוחדים להשלמת שני שלבים אלו של הפרויקט.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים) תשע"ב - 2012 חוזר גופים מוסדיים 2012-9-1, נוהל איתור עמיתים ומוטבים, מ-5 בפברואר 2012 עמדת ממונה – הבהרה הסדרת איתור עמיתים ומוטבים, 28 בנובמבר 2012
התקנות והחוזר נועדו לוודא כי גופים מוסדיים ישמרו על קשר שוטף ורציף עם העמיתים שאת כספם הם מנהלים. לדעת הממונה, שמירת קשר רציף היא חיונית כדי לאפשר לעמיתים לקבל החלטות מושכלות בזמן אמת באשר לכספם. לעיתים, מתעוררים מצבים שבהם הקשר בין גוף מוסדי לבין עמית משתבש או אף מנותק, באופן שעלול לגרום לכך שעמיתים או מוטבים אינם מודעים לקיומם של כספים או זכויות להם הם זכאים. בעוד התקנות קובעות את ההוראות היסודיות, מוסיף החוזר חובות של מינוי אחראי, עריכת נהלים, קיום דיונים, חובות על בעל רישיון, חובת תיעוד, חובת דיווח תקופתי לממונה, ועוד. ב"עמדת הממונה" מצויות הבהרות לתקנות ולחוזר איתור מוטבים.

מכתב משרד האוצר, ש.ה. 2012-37367, בעניין קבלת פרטי מידע ממרשם האוכלוסין, 2 בספטמבר 2012
התקבל אישור רוחבי לכל הגופים המוסדיים לקבל מידע ממרשם האוכלוסין, כאשר המידע נדרש על פי הוראות חוק בתחום הלבנת הון ועל פי תקנות הפיקוח (בעיקר, איתור עמיתים ומוטבים). האישור ניתן גם לגופים מתפעלים אשר יוכלו לפנות ולקבל את המידע בקבצים ייחודיים לכל גוף מוסדי אשר בתפעולם.

חוזר גופים מוסדיים 2012-9-7, דיווח לממונה על שוק ההון על נושאי משרה בגופים המוסדיים מ-13 ביוני 2012 - מערכת דיווח נושאי משרה בגופים המוסדיים
על פי תיאור האוצר, כחלק ממאמציו לשפר את איכות הדיווחים המתקבלים במשרד, פותחה מערכת אינטרנטית חדשה לקליטת דיווח נושאי משרה בגופים המוסדיים. במהלך החודשיים האחרונים, בוצע פילוט אצל מספר חברות ביטוח וחברות מנהלות של המערכת החדשה, אשר הסתיים בהצלחה. המערכת תאפשר לגופים המוסדיים לעקוב אחר הדיווחים השוטפים ולצפות בחיוויים בנוגע לסטאטוס הדיווחים.

מכתב משרד האוצר, ש.ה. 2012-32587, בעניין מערכת אותות – דיווח לממונה על שוק ההון על הנהגת תכנית ביטוח ותקנון קופת גמל, 29 באוגוסט 2012
האוצר מפתח מערכת דיווח לממונה על שוק ההון, מערכת "אותות" אשר באמצעותה ידווח לממונה על הנהגת תכנית ביטוח ועל תקנון של קופות גמל. המערכת מתוכננת לעלייה לאוויר בתחילת 2013. ההיערכות הנדרשת מהחברה:

1. על החברה למנות מורשה למערכת אותות, ולהמציא לאוצר את פרטיו במערכת נושאי משרה.
2. על המורשה להחזיק בתעודה אלקטרונית אשר הונפקה על ידי אחת משתי חברות אשר האוצר הסמיכן לכך. החברה מסתמכת בעניין זה על שירותיה של המזכירות בלאומי שירותי שוק ההון.

חוזר גופים מוסדיים 2012-9-18, ממשק אינטרנטי לאיתור חשבונות עמיתים וחשבונות עמיתים שנפטרו, 28 בנובמבר 2012 (מחליף חוזר קודם)

מכתב האוצר, ש.ה. 2012-39826, דיווח איש קשר הנדרש על פי החוזר האמור, 11 בספטמבר 2012.
במסגרת הצעדים לטיפול בכספים ללא דורש במוצרי חיסכון פנסיוני, האוצר פועל להקמת ממשק אינטרנטי מרכזי נגיש ופשוט לאיתור חשבונות של עמיתים, אשר מטרתו לאפשר לחוסכים ולמוטבים של עמיתים שנפטרו לאתר בקלות ובמהירות חשבונות אצל גופים מוסדיים. בין השאר קובע החוזר כי על גוף מוסדי להעביר לאוצר פרטי התקשרות של איש קשר אשר עמו יתבצע התיאום הנדרש, באמצעות מערכת נושאי משרה. החברה מינתה איש קשר מטעמה.

טיוטה שנייה של חוזר גופים מוסדיים, ניהול סיכונים ציות בגופים מוסדיים, וטיוטת קריטריונים להערכת אפקטיביות תכנית ציות ואכיפה פנימית, 10 ביולי 2012.
החוזר עוסק בנושאים הבאים:

1. חובת עריכתה של תוכנית אכיפה פנימית אפקטיבית, בעקבות התיקון המפורסם לחוק הגברת האכיפה בשוק ההון. כזכור, אין לכך בחוק דרישה מפורשת.
  2. חובת מינוי אחראי למערך ציות ואכיפה פנימית, ופירוט תפקידיו.
  3. חובת עריכתה של תוכנית ציות ואכיפה פנימית.
- למרות היעדר הדרישה לסקר ציות, נערך בחברה סקר ציות, מתוך מחשבה כי ללא סקר כזה יקשה על החברה לעמוד בהוראות. החברה נערכת לעמידה בהוראות אלה באמצעות החברה המתפעלת, לאומי שירותי שוק ההון.

מכתב משרד האוצר, שה. 33376-2012, בעניין ניהול המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום, 29 באוגוסט 2012
במכתב זה חייב הממונה את הגופים המוסדיים בקיום תרגיל מבוקר של המשכיות עסקית לאחר רעידת אדמה, ברמת ההנהלה הבכירה, בין הימים 21 ו-25 באוקטובר 2012.
תרגיל זה נועד לבחון את מוכנות הגופים המוסדיים לשעת חירום כחלק מתרגיל לאומי להיערכות לרעידת אדמה. התרגיל התקיים במועדו בהצלחה ותוצאותיו נשלחו לאוצר.

טיטוט חוזר 81-2012 ניהול המשכיות עסקית בגופים מוסדיים מיום 3.1.13.
טיטוט חוזר המחליפה את כל הוראות הממונה הקיימות בנושא זה. הטיטוט מהווה מסגרת פעולה מינימאלית הנדרשת מגופים מוסדיים על מנת לקיים המשכיות עסקית בשעת חירום. הוא מתווה מסגרת עבודה כללית, מציינת את מרכיביה העיקריים של התכנית להמשכיות עסקית (BCP), וכוללת הוראות הנוגעות להתקשרויות מול ספקים ונותני שירותים חיצוניים, להקמת אתרים חלופיים, לעמידה ביעדי שירות ספציפיים, להיבט ממשל תאגידי ולהיערכות בשגרה לצורך הגשת דיווחים לממונה בשעת חירום.
טיטוט זה מעמידה בפני החברה דרישות הנראות נרחבות מידי, ואשר יישומן המלא יחייב הוצאות רבות ומיותרות. לאחר ניתוח הדרישות אשר בטיטוט, הוגשו לאוצר השגותינו.

3. דוחות כספיים וסקירות הנהלה

האוצר ביצע רה-ארגון של כל הדיווחים הכספיים, של חברות מנהלות ושל קופות גמל, והחליף את החוזרים משנת 2005 אשר הסדירו תחום זה.

3.1. קופות גמל וקרנות פנסיה

חוזר גופים מוסדיים 17-9-2012, הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדיווחים הכספיים השנתיים של קופות גמל וקרנות פנסיה, מ- 18 בנובמבר 2012 – שלושה נספחים
החוזר מסדיר מחדש את מבנה סקירת ההנהלה והדוח הכספי השנתי של קופת גמל (לא של החברה המנהלת) משמיט נתונים והסברים אשר נדרשו על פי הדין הקיים ומוסיף דרישות חדשות.
נושאים אשר הושמטו:

- א. כל דוח הדירקטוריון, אך סקירת ההנהלה מכילה חלקים ממנו.
  - ב. כל הטבלאות בסקירת ההנהלה: מאזן, מאזן באחוזים, רווח והפסד, שיעורי הכנסה.
- בין הנושאים אשר נוספו לסקירת ההנהלה:**
- א. ניתוח סיכונים שוק וסיכונים אשראי.
  - ב. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן.
  - ג. סיכונים תפעוליים וסיכונים משפטיים.
- החברה נערכת להגשת הדוחות על פי ההוראות החדשות, בסיוע החברה המתפעלת לאומי שירותי שוק ההון.

חוזר גופים מוסדיים 14-9-2012, דיווח דוחות כספיים ודיווחים נלווים של קופות גמל וקרנות פנסיה, 24 בספטמבר 2012. לחוזר צורפו לדוגמא קבצי דיווח נפרדים לגמל ולפנסיה.
בחוזר זה נקבעה המתכונת של הגשת הדוחות הכספיים והדוחות הנלווים של קופות גמל ופנסיה לממונה, והיא חלה על דוחות רבעוניים ושנתיים. בין השאר נקבע:

- הדוח יוגש בקובץ PDF אשר ניתן לבצע בו חיפוש טקסטואלי
  - הוראה מהותית: דיווחים נלווים יבוקרו ויסקרו בידי רואה החשבון המבקר של קופת גמל וקרן פנסיה.
- תחילה:

1. הדיווחים הנלווים לדוחות הכספיים בגין הדוחות הכספיים השנתיים של שנת 2012 של קופות גמל ידווחו לראשונה עד ליום 30 ביוני 2013.
2. במועד הדיווח על הדוחות הכספיים השנתיים של שנת 2012 ידווחו גם הדוחות הכספיים של כל הרבעונים של השנים 2010 עד 2012 באמצעות קבצי PDF. החברה נערכת לעמידה בהוראות אלה בסיוע החברה המתפעלת לאומי שירותי שוק ההון.

חוזר גמל 2-2-2012, דוח שנתי בדבר קיום הוראות הדין ע"י קופת הגמל (ח.ק. 15 לשעבר) – שינויים, 24 בספטמבר 2012.

החוזר מבטל כליל את חובת הדיווח הרבעוני של חלק ב' לדוח האמור. חלק ב' הכיל דוח על עמידה בתקנות ההשקעה. תחילה: מהדיווח הרבעוני בגין הרבעון השלישי של 2012.

3.2. חברות מנהלות

חוזר גופים מוסדיים 2012-9-11, מבנה הגילוי הנדרש בדוחות כספיים של חברות מנהלות בהתאם לתקני הדיווח הבינלאומיים (IFRS), 30 ביולי 2012. לחוזר צורף דוח לדוגמא.

חוזר זה דן בדוחות הכספיים של החברה המנהלת, בהמשך לחוזר גופים מוסדיים 2007-9-7, המאמץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בגופים מוסדיים.

הוראות החוזר נוגעות בעיקרם לדוחות כספיים שנתיים של חברות מנהלות אשר יש להן מספר תחומי פעילות, בעלות הון עצמי גבוה אשר מושקע במכשירים פיננסיים לא סחירים, בנכסים בלתי מוחשיים ובמקרקעין. אין השלכות על דוחות החברה.

חוזר דיווח דוחות כספיים ודיווחים נלווים של החברות המנהלות חוזר ג.מ. 2012-9-19 מ-6 בדצמבר 2012

חוזר זה קובע הוראות לגבי אופן דיווח דוחות כספיים של חברות מנהלות לממונה על שוק ההון (בקובץ PDF שניתן לערוך בו חיפוש טקסטואלי), והוראות לגבי אופן ומבנה הדיווח הנדרש בדיווחים הנלווים לדוחות כספיים של חברות מנהלות.

חוזר גופים מוסדיים 2012-9-5, בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים, ואחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי – תיקונים, מ-14 במרץ 2012

בחוזר זה נדחו מועדי דיווח כדלקמן:

1. חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 מחייב להגיש לממונה אחת לשנה דוח הנהלה בדבר הבקרה הפנימית על הדיווחים כספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים המוגשים לממונה או המפורסמים לציבור הרחב (לרבות באמצעות אתר האינטרנט של הגוף המוסדי) ודוח לעמית או למבוטח (- הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים ודוח לעמית או למבוטח). על הדוח להישלח לממונה עד 30 באפריל של השנה העוקבת. מועד הדיווח נדחה ל-15 ביוני של השנה העוקבת.

2. בחוזר גופים מוסדיים 2009-9-10 שעניינו אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי נקבע כי בדוח השנתי של גוף מוסדי, החל מהשנה שמסתיימת ביום 31 בדצמבר 2011, הצהרת ההנהלה באשר לאחריותה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי תתייחס לכל דיווח כספי של הגוף המוסדי - דוחות כספיים המפורסמים לציבור הרחב, דיווחים כספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים המוגשים לממונה או המפורסמים לציבור הרחב (לרבות באמצעות אתר האינטרנט של הגוף המוסדי) ודוח לעמית או למבוטח. בחוזר הנדון כאן נקבע כי הגופים המוסדיים יצרפו הצהרות ההנהלה על הבקרה הפנימית בנוגע לדוח לעמית או למבוטח החל מתקופת הדיווח המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2013.

4. שונות

חוזר גופים מוסדיים 2012-9-6, חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית, מ-22 במרץ 2012
תיקון חוזר גופים מוסדיים 2012-9-13, חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית, 15 באוגוסט 2012.
החוזר מטיל חובת התחברות למערכת סליקה פנסיונית מרכזית, מעת שתוקם. האוצר מתכוון להפעיל את המסלוקה מ-1 בינואר 2016.

חובת ההתחברות היא על בעלי רישיון ועל גופים מוסדיים, לצורך קבלת מידע על לקוח והעברתו, וכן עבור העברת בקשות לביצוע פעולות. תחילתם של ההוראות המחייבות שימוש במסלוקה למטרות הנזכרות, אשר הן ביסודן העברת מידע, היא במועד אשר בו יתאפשר לבצע את אותן פעולות באמצעותה. התחולה על החברה היא במקרים של העברת חשבונות מהקופה לקופות אחרות.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (אבטחת מידע במערכת סליקה פנסיונית מרכזית), התשע"ב-2012, 21 באוגוסט 2012
החוזר מסדיר את חובת אבטחת המידע החלה על החברה אשר תפעיל את המסלוקה הפנסיונית.

חוזר גופים מוסדיים 2013-9-1 מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החיסכון הפנסיוני מ-7 בינואר 2013
לאחר שתי טיוטות אשר פורסמו במהלך שנת 2012, פורסם חוזר זה בתחילת שנת 2013. החוזר קובע מבנה של "רשומה אחודה", אשר תשמש את הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון וצרכני מידע נוספים בתחום החיסכון הפנסיוני, במסגרת הפעולות העסקיות השונות המתבצעות ביניהם, תוך הבטחת העקרונות הבאים:
א. קבלת מידע והעברתו באופן שלם, מדויק, מהימן וזמין, הניתן לשליפה ואחזור במהירות ובאפקטיביות לצורך עמידה בהוראות הדין;
ב. הסדרת המבנה והתוכן של פרטי המידע והנתונים המועברים בין יצרני המידע וצרכניו השונים בתחום החיסכון הפנסיוני.
התחולה על החברה היא במקרים של העברת חשבונות מהקופה לקופות אחרות.

מכתב מיום 31.12.12 בנושא הארכת ההתקשרות עם חברת מרווח הוגן בע"מ ומועד תחילת ההתקשרות עם חברת שערי ריבית בע"מ

באוקטובר 2012 זכתה חברת שערי ריבית בע"מ במכרז פומבי להקמה ותפעול של מאגר ציטוטי מחירים פרטניים ושערי ריבית עבור גופים מוסדיים לצורך המעבר למודל החדש בצורה מיטבית, נקבעה תקופה בה יפעלו במקביל הן המודל החדש, של חברת שערי ריבית, והן המודל הישן, של חברת מרווח הוגן. המעבר לשערוך המתבסס על ציטוטי חברת שערי ריבית יהיה ביום ה- 22 באפריל 2013 במקביל, חברת מרווח הוגן תמשיך לפעול ולספק שירותי ציטוט עד ליום 30 באפריל 2013.

הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), 4 ביולי 2012

תיקוני החקיקה המוצעים הם בחוק הפיקוח על הביטוח ובחוק הגמל.
בין התיקונים המוצעים לחוק הגמל:

- ביטול החובה לבקש אישור מראש לשינוי תקנון, תוך מתן סמכות לממונה להורות על ביטולו של שינוי.
- ביטול החובה לקבל אישור מראש על מיזוג קופות, תוך חיוב החברה לתת לממונה הודעה על כך, וכן חובת הודעה לעמיתים בתנאים אשר עליהם יורה הממונה.

טיוטת קודקס הרגולציה העתידי "שער 6 הוראות למוצרים" – 11 ביוני 2012 + 6 נספחים.

טיוטת קודקס הרגולציה העתידי, שער 5 חלק 1: ממשל תאגידי וניהול סיכונים, מ-22 בנובמבר 2012 + 5 נספחים

- ב-6 בספטמבר 2011 הוצגה לראשונה תכנית האוצר לארגון מחדש של הרגולציה שחלה על גורמים המפוקחים על ידי אגף שוק ההון.
- הטיטות דלעיל הן צעדים בבניית הקודקס על ידי האוצר.

ח. גילוי לבקרות ולנהלים

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת החברה המנהלת העריכה לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת. על בסיס העריכה זו, מנכ"ל החברה המנהלת ומנהל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת הן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה המנהלת נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2012 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

הצהרה (certification)

אני, שמואל לוי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של החברה לניהול קופות התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2012 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
  4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה המנהלת; וכן-
    - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
    - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
    - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
  5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
    - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

10 במרס 2013

שמואל לוי, מנכ"ל

הצהרה (certification)

אני רו"ח ערן מעין מצהיר כי :

1. סקרתי את הדוח השנתי של החברה לניהול קופות התגמולים של עובדי בנק לאומי ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לשנת 2012 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
  4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה המנהלת; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי; וכן-
  5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

10 במרס 2013

ערן מעין, מ"מ מנהל הכספים

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של החברה המנהלת קופות התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של החברה המנהלת תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של החברה המנהלת לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה על שוק ההון. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת החברה המנהלת בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- *COSO Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission*. בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2012, הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנה אפקטיבית.

יו"ר הדירקטוריון : חיים אברהם

_____

מנכ"ל : שמואל לוי

_____

מ"מ מנהל הכספים : ערן מעין

_____

תאריך אישור הדוח : 10 במרס 2013

דוח רואי החשבון המבקרים לחברי החברה לניהול קופות התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה לניהול קופות התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ (להלן "החברה") ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי דיווח בינלאומי (International Financial Reporting Standards), ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי דיווח בינלאומיים (International Financial Reporting Standards), ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO. ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של החברה לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 והדוח שלנו, מיום 10 במרס 2013, כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
רואי חשבון

10 במרס 2013

דוח רואי החשבון המבקרים לחברי החברה לניהול קופות התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ

ביקרנו את הדוחות על המצב הכספי המצורפים של החברה לניהול קופות התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה, נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 10 במרס 2013 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

בכבוד רב,

סומך חייקין
רואי חשבון

10 במרס 2013

החברה לניהול קופות התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי
ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ

מאזן ליום 31 בדצמבר

<u>2011</u>	<u>2012</u>
<u>אלפי ש"ח</u>	<u>אלפי ש"ח</u>
-	-
-	-

סך כל הנכסים

סך כל ההתחייבויות וההון

ערך מעין- מ"מ מנהל הכספים

שמואל לוי, מנכ"ל

חיים אברהם - יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 10 במרס 2013

הביאורים המצורפים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

באור 1 - כללי

א. כללי

1. קופת התגמולים של פקידי בנק לאומי לישראל בע"מ הוקמה בשנת 1934 ועמיתה הינם עובדי בנק לאומי לישראל בע"מ. קופת התגמולים של פקידי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ הוקמה בשנת 1956 ועמיתה הינם עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ (להלן "הקופות").

הקופות הינן קופות גמל מפעליות לתגמולים לשכירים, ועד ליום 31 ביולי 2008 הן היו מאוגדות כחברה בע"מ, בעלי מניותיהן היו העמיתים שהחזיקו ב- 100% מהנכסים, והבנקים בהם מועסקים העמיתים (להלן: "הבנקים") החזיקו בחלק מאמצעי השליטה בהן.

בעקבות החקיקה שבאה בעקבות ועדת בכר, ביום 31 ביולי 2008 עברה קופת התגמולים של פקידי בנק לאומי לישראל בע"מ שינוי ארגוני, במהלכו היא פוצלה לחברה מנהלת של קופות גמל ולקופת גמל המנוהלת בנאמנות על ידי החברה המנהלת, ואילו קופת התגמולים של פקידי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ הפכה לקופת גמל שאינה מאוגדת, המנוהלת אף היא בנאמנות על ידי אותה חברה מנהלת - "החברה לניהול קופות התגמולים של עובדי בנק לאומי ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ (להלן "החברה").

במהלך חודש אוקטובר 2011 שונו תקנוני הקופות והחברה לניהול בסעיפים הרלוונטיים, כך שנוכל לקבל בקופות בנוסף להפקדות התגמולים, גם הפקדות לפיצויים עבור העמיתים הפעילים, זאת לאור דרישת האוצר החל מינואר 2011, להפקדת כספי פיצויים לקופות אישיות על שם העובד ולא לקופות מרכזיות על שם המעביד. בחודש אוקטובר 2011 התקבלו מהאוצר כל האישורים הנדרשים, כולל אישור לשינוי שם החברה לניהול שנקראת מיום השינוי - החברה לניהול קופות התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ.

לאור ביצוע המיזוג בין בנק לאומי לבנק לאומי למשכנתאות מוזגו גם קופות התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי ועובדי לאומי למשכנתאות החל מ-1.1.2013. עם זאת נשמרה הפרדה בין חשבונות העמיתים השונים תחת מעסיק אחד. בשנת 2012 הקופות היו עדיין נפרדות.

חברי החברה הינם העמיתים הפעילים של הקופות, המחזיקים ב- 100% מאמצעי השליטה בה.

2. הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי דיווח בינלאומיים (International Financial Reporting Standards) ובהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון, במשרד האוצר. לחברה אין הון עצמי, היא אינה גובה דמי ניהול מעמיתי הקופות ועל כן אין לה הכנסות, כל הוצאותיה ממומנות ע"י הבנק - כמפורט בנספח לתקנון החברה, ועל כן אין לה הוצאות ובשל כך לא צורפו דוחות רווח והפסד ותזרים מזומנים מאחר ואינם מוסיפים מידע לקורא הדוחות הכספיים, שכן אינם כוללים סכומים כלשהם.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

(1) תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS) - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS) לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

(2) החברה - החברה לניהול קופות התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ.

(3) בעלי עניין - כהגדרתם בחוק ניירות ערך התשכ"ח - 1968.

(4) צדדים קשורים - לחברה אין צדדים קשורים כמשמעותם בתקן חשבונאות בינלאומי מספר 24 בדבר צדדים קשורים ובתקנות מס הכנסה

(5) תקנות מס הכנסה - תקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.

החברה לניהול קופות התגמולים והפיצויים של עובדי בנק לאומי
ושל עובדי בנק לאומי למשכנתאות בע"מ

באורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר

באור 2- בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים

הדוחות הכספיים הוכנו על ידי החברה בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS"). החברה אימצה לראשונה את כללי ה-IFRS בשנת 2008. המעבר ל-IFRS לא השפיע על מצבה של החברה ועל תוצאות פעילותה ותזרימי המזומנים שלה. הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי הדירקטוריון ביום 21 במרס 2013.

ב. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה, ומעוגלים לאלף הקרוב. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת החברה.